

Onderwerp

Programma Energie besparen woningen 2023-2030

Opsteller	Loes van Wersch	Collegebesluit	20 december 2022
Programma	Wonen en Stedelijke ontwikkeling	Behandeldatum Raad	
Portefeuillehouder	T.F.A. van Elferen	Status	Openbaar

Samenvatting

Het "Programma Energie besparen woningen 2022-2030" formuleert onze doelstellingen en aanpak voor energie besparen en geeft aan hoe we deze doelstellingen door een meerjarige doelgroepgerichte ondersteuning van onze inwoners willen behalen. Voorstel is om dit programma inclusief financiële kaders en uitgangspunten vast te stellen.

Voorstel

1. Het programma energie besparen woningen en uitgangspunten vast te stellen.
2. De besteding van de middelen volgens de programmabegroting vast te stellen.
3. Als doelstelling te hanteren :
  - a. In 2030 zijn alle 15.000 koopwoningen met label E, F, G volgens de landelijke isolatiestandaard geïsoleerd;
  - b. In 2030 is de helft van 4000 koopwoningen te weten 2000 koopwoningen met label D volgens de isolatiestandaard geïsoleerd.
  - c. In 2030 is een besparing van 30% op het energieverbruik ten opzichte van 2020 gerealiseerd.
4. Bij het programma de volgende uitgangspunten te hanteren:
  - a. Iedereen doet mee aan energie besparen en we leveren extra maatwerk aan mensen met een kleine beurs;
  - b. Iedereen doet op eigen tempo de benodigde aanpassingen: op een natuurlijk verandermoment of een van buitenaf gecreëerd moment;
  - c. Iedereen past toekomstbestendige maatregelen toe;
  - d. Iedereen die dat wenst kan van het begin tot het eind informatie, advies en ondersteuning krijgen: ondersteunen van de 'klantreis';
  - e. Naast de gemeente, gaan ook andere partijen bewoners, bedrijven en instellingen op het juiste moment attenderen en helpen om energie te besparen;
  - f. Gedrag is een integraal onderdeel van energie besparen en daarmee van het programma energie besparen. In onze communicatiestrategie is daarom energiegedrag een belangrijke component van de aanpak voor huiseigenaren en huurders.

Aanleiding

We willen een stad zijn waar zuinig met energie wordt omgesprongen en waar we energie alleen duurzaam opwekken. Nijmegen heeft de ambitie om in 2045 energieneutraal en aardgasvrij te zijn. De aanpak voor het besparen van energie in woningen was altijd al een randvoorwaarde om aan deze ambities invulling te geven, maar het afgelopen jaar is de urgentie om snel energie te besparen nog duidelijker geworden. Meer dan ooit tevoren zijn mensen bezorgd over de hoogte van hun energierekening. De energieprijzen zijn al bijna een jaar aanhoudend hoog. En er is onzekerheid over toekomstige prijsstijgingen. Goed isoleren van woningen beperkt het energieverbruik en draagt zo bij aan de betaalbaarheid van de energierekening, het halen van de klimaatdoelen en is een noodzakelijke voorbereiding op de overstap naar een aardgasvrij alternatief. Met het programma energie besparen beogen we de doelstellingen voor energie besparen te halen door meerjarige doelgroepgerichte ondersteuning van onze inwoners te bieden.

Beoogde impact

Raadsvoorstel

Het programma beoogt bestaande woningen sneller, slimmer en socialer te isoleren. Het programma richt zich op de isolatie van woningen met de slechtste labels (E, F en G) via een meerjarige doelgroepgerichte aanpak. Daarbij bieden we inwoners van Nijmegen ondersteuning op maat langs 4 actielijnen:

- 1) Koopwoningen met lage inkomens met gebiedsgerichte aanpak onder regie gemeente;
- 2) Huurwoningen;
- 3) Koopwoningen op eigen initiatief;
- 4) Snel besparen op de energierekening met eenvoudige maatregelen.

Met het “Programma Energie besparen woningen 2023-2030” dragen we bij aan de ambitie:

“We zijn een energie neutrale stad waar evenveel energie wordt opgewekt als verbruikt.”

De activiteiten binnen het programma dragen bij aan onderstaand doel uit de doelenboom:

“We realiseren samen met bewoners en organisaties een energietransitie en verduurzaming in de wijken”.

Argumenten

1.1 Urgentie voor energie besparen

Met het programma wordt invulling gegeven aan de noodzaak en de urgentie van energie besparen bij woningen.

1.2 Benutten van rijksmiddelen

Vanuit het Rijk zijn er via diverse routes middelen ter beschikking gesteld. Het gaat enerzijds om rijksbijdragen voor de ondersteuning van inwoners die via subsidies of een specifieke uitkering naar gemeente gaan. Anderzijds gaat het om landelijke subsidies die rechtstreeks naar bewoners gaan. Om onze bewoners maximaal gebruik te laten maken van deze middelen is het van belang onze ondersteuning daar goed op in te richten. Onderhavig programma voorziet daarin.

1.3 Aardgasvrije energieneutrale stad

Energie besparen is een randvoorwaarde om een energieneutrale en aardgasvrije stad te zijn. Van de circa 40 miljard m³ aardgas die we per jaar in Nederland verbruiken, wordt circa 30 procent gebruikt om woningen en gebouwen te verwarmen. Goed isoleren van woningen kan dit gebruik terugdringen en draagt zo bij aan de betaalbaarheid van de energierekening, het halen van de klimaatdoelen en is een noodzakelijke voorbereiding op de overstap naar een aardgasvrij alternatief.

1.4 Meerjarige aanpak

Voor de ondersteuning van bewoners is het nodig om aan te sluiten bij vaak persoonlijk getimede verandermomenten. Voorbeelden zijn een verhuizing, een verbouwing, het krijgen van een kind of extra middelen. Om zo veel mogelijk inwoners te (blijven) ondersteunen, is het van belang om de ondersteuning voor langere termijn en op een voorspelbare manier in te richten. Dit stelt bewoners in staat om hierop te anticiperen en het ene jaar mee toe doen aan bijvoorbeeld een actie voor energieadvies. En het jaar daarop mee te doen aan een collectieve inkoopactie voor isolatie. Ook voor de samenwerking met ketenpartijen is een meerjarige relatie van belang. Zekerheid en voorspelbaarheid maken het voor bedrijven interessant om hierin te investeren.

1.5 Toenemende behoefte ondersteuning

Vanwege de hoge energieprijzen en een groter bewustzijn is de bereidheid bij een groep mensen om energie te besparen groter dan ooit. Maar bewoners vinden het maken van de juiste keuze vaak moeilijk. Omdat het veelal om forse investeringen gaat, is er een grote

behoefte aan (onafhankelijke) ondersteuning. Onderhavig programma biedt de structuur om deze ondersteuning goed in te richten en vervolgens aan bewoners aan te bieden.

1.6 Duurzaam gedrag

Voor het behalen van de besparingsdoelstellingen is het essentieel dat we erin slagen bewoners te bewegen tot duurzaam gedrag. Gedragsbeïnvloeding vraagt om een lange adem met herhaling en aandacht voor emotie en sociale omgeving. We willen in onze communicatiestrategie de nadruk leggen op het brengen van een positieve en inspirerende boodschap en ondersteunen dit met ons aanbod voor ondersteuning.

Kanttekeningen

Tekort aan vakmensen

De professionele isolatiemarkt kenmerkt zich momenteel door lange wachttijden en stijgende kosten door de beperkte uitvoeringscapaciteit: er is sprake van een krappe markt. De beschikbaarheid van vakmensen in de verduurzaming van woningen vormt een reëel risico voor de uitvoering van dit programma. We proberen deze risico's te beperken door vraag en aanbod te bundelen, doe-het-zelvers te ondersteunen, meerjarige samenwerking met partijen aan te gaan en door in te zetten op initiatieven als VIA-T.

Baas over de eigen woning

De verduurzaming van de woning is maar voor een beperkt deel een technische operatie. Voor het behalen van de doelstellingen van dit programma zijn we afhankelijk van de beslissingen van iedere woningeigenaar voor het nemen van iedere afzonderlijke verduurzamingsmaatregel. De gemeente kan in de vorm van informeren, adviseren, ontzorgen of via financiële prikkels een woningeigenaar bewegen tot verduurzaming. Maar uiteindelijk bepaalt de woningeigenaar wat er met de eigen woning gebeurt. Daarbij moeten we voor het monitoren van de doelstellingen werken met indirecte en afgeleide data, omdat er geen directe gegevens beschikbaar zijn.

Financiën

De benodigde middelen voor het programma energie besparen komen uit zowel gemeentelijke begroting als uit rijksuitkeringen en subsidies. En voor een deel uit een provinciale subsidie. De middelen vanuit het rijk lopen tot en met 2023. Nieuwe middelen voor actielijn 1 zullen in 2023 bij het Rijk worden aangevraagd. Onduidelijk is nog of er voor de andere actielijnen nieuwe rijksmiddelen komen. De middelen uit de gemeentelijke begroting lopen tot en met 2025.

Budgetten energie besparen		
Begroting gemeente Nijmegen t/m 2025	€	1.550.000
Rijk NIP 1e tranche t/m 2023 daarna aanvragen t/m 2030	€	700.000
Rijk SPUK energiearmoede t/m 2023	€	2.600.000
	€	4.850.000

Onduidelijk is nog of er voor de andere actielijnen nieuwe rijksmiddelen komen. De gemeente kan pas deze actielijnen vervolgen in de uitvoering als deze middelen ook daadwerkelijk verkregen zijn. De uitvoeringsmiddelen voor grootschalige ingrepen aan woningen gaan grotendeels direct van Rijk richting woningeigenaar. Voor de acties uit de gemeentelijke middelen geldt dat de beschikbare programmamiddelen kader stellend zijn. De uitvoering verloopt via onder andere cadeaubonnen en adviesacties waardoor de aanschaf en keuze van de daadwerkelijke maatregelen niet bij de gemeente ligt. Het grootste deel van verduurzaming van de woning wordt door eigenaren zelf betaald. Daarmee zijn de financiële risico's voor de gemeente beperkt.

Raadsvoorstel

Vervolg

We gaan door met het ondersteunen van bewoners met energie besparen en gaan de acties onder de 4 actielijnen verder uitwerken volgens het beschreven programma.

Bijlage(n)

“Programma Energie Besparen Woningen 2023 – 2030”.